

Warszawa, 25 października 2024 r.

Stanowisko ZPP w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych oraz niektórych innych ustaw (nr UD89 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów)

- ZPP pozytywnie odnosi się do projektu ustawy, podkreślając znaczenie proponowanych zmian dla rozwoju energetyki wiatrowej w Polsce oraz pozytywny wpływ na cenę i dostępność zielonej energii w krajowej gospodarce. Rozwiązania proponowane w ustawie mogą znacząco zwiększyć potencjał energetyczny kraju oraz przyczynić się do wzrostu PKB, powstania nowych miejsc pracy i dodatkowych wpływów dla samorządów. Ze względu na to, że energetyka wiatrowa stanowi obecnie najtańsze źródło energii, będzie ona miała coraz większe znaczenie dla polskiej niezależności energetycznej i realizacji unijnych celów w zakresie odnawialnych źródeł energii.
- ZPP wskazuje jednocześnie na konieczność uproszczenia procedur związanych z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, co może przyspieszyć proces inwestycyjny, zachowując jednocześnie interesy lokalnych społeczności. Podkreślamy również wagę efektywnego przeprowadzenia konsultacji społecznych, aby zminimalizować lokalne konflikty i zwiększyć akceptację dla projektów energetycznych.
- ZPP rekomenduje jednocześnie przesunięcie terminu wprowadzenia przepisów dotyczących CSIRE na koniec III kwartału 2026 r. w celu lepszego przygotowania rynku na zmiany, jak również wprowadzenia mechanizmu współdzielenia infrastruktury przyłączeniowej dla instalacji OZE, co pozwoli na efektywniejsze wykorzystanie sieci elektroenergetycznej oraz optymalizację przyłączania nowych jednostek.

W ostatnim czasie rząd intensywnie angażuje się w działania wspierające transformację energetyczną w Polsce. Jednym z tych działań jest nowelizacja ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, która wspiera rozwój energetyki wiatrowej i liberalizuje obecnie obowiązujące przepisy. Związek Przedsiębiorców i Pracodawców pozytywnie ocenia kierunek proponowanych zmian i zamysł ustawodawcy, zwracając uwagę na fakt, że cena i dostępność zielonej energii będą miały kluczowe znaczenie dla działalności i możliwości rozwojowych firm w Polsce.

Wprowadzone w 2016 roku restrykcyjne przepisy odległościowe (10H) miały wpływ na znaczne ograniczenie inwestowania w źródła wiatrowe na lądzie, co zahamowało rozwój energetyki wiatrowej w Polsce. ZPP wielokrotnie zwracało uwagę na ten problem, ponieważ wprowadzone przepisy ograniczały dostęp naszego kraju do

obecnie najtańszego źródła energii. W przedmiotowym projekcie ustawy zaproponowana jest liberalizacja zasad lokalizowania elektrowni wiatrowych na lądzie. Zniesiona ma zostać zasada 10H, a zamiast niej wprowadzona zostać zasada minimalnej odległości 500m.

Odblokowanie lądowej energetyki wiatrowej z poszanowaniem interesów lokalnych społeczności i ochrony środowiska może znacząco przyczynić się do rozwoju polskiej gospodarki. W tym kontekście warto przytoczyć kilka najnowszych szacunków Polskiego Stowarzyszenia Energetyki Wiatrowej:

- Samo zmniejszenie minimalnej odległości farm wiatrowych od zabudowań z 700 do 500 metrów może odblokować potencjał energetyczny wiatru na poziomie 41 GW do 2040 roku.
- Dzięki proponowanym zmianom nowe farmy wiatrowe mogą wygenerować wzrost PKB na poziomie nawet 70-133 mld zł do 2030 roku, zapewnić dodatkowe wpływy do samorządów w wysokości 490-935 mln oraz przyczynić się do stworzenia około 100 tysięcy nowych miejsc pracy.
- Sektor ten może wygenerować zamówienia na produkty i usługi o wartości około 80 mld zł w całym łańcuchu dostaw.

Energetyka wiatrowa może być także silnym wsparciem dla polskiej niezależności energetycznej i bezpieczeństwa. Stanowi ona w tym momencie źródło najtańszej energii. Koszt jej produkcji jest 3 do 3,5 razy niższy niż w przypadku energii z paliw kopalnych. Wprowadzenie zaproponowanych zmian przyczyni się więc do korzystania polskiej gospodarki z taniej, zielonej energii, a także pomoże w przyspieszeniu realizacji ambitnych unijnych celów dotyczących odnawialnych źródeł energii.

Przy projektowaniu finalnego kształtu ustawy należy jednakże zwrócić uwagę na wyzwania idące za wprowadzeniem w życie w jej założeniach. Związek Przedsiębiorców i Pracodawców chce zwrócić uwagę na następujące kwestie, które powinny zostać zaadresowane.

Usprawnienie procedur związanych z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

Obecna wersja ustawy przewiduje, że wszelkie inwestycje w elektrownie wiatrowe muszą być zgodne z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (MPZP), co jest szczególnie istotne w kontekście zmniejszenia minimalnych odległości od zabudowań. Wymóg ten, choć zrozumiały z perspektywy planowania przestrzennego i ochrony interesów społecznych, stwarza jednocześnie istotne wyzwania, które mogą wydłużyć czas realizacji inwestycji.

ZPP rekomenduje wprowadzenie następujących zmian, aby usprawnić proces inwestycyjny, jednocześnie nie naruszając interesów lokalnych społeczności:

1. **Uproszczenie procedur uchwalania MPZP:** Należy wprowadzić uproszczony tryb uchwalania lub zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla inwestycji związanych z odnawialnymi źródłami energii, w tym farm wiatrowych. Taka procedura mogłaby obejmować skrócone terminy na przygotowanie planów, ograniczenie wymaganych formalności oraz wyłączenie konieczności szczegółowego analizowania elementów technologicznych turbin (np. wysokości, mocy, średnicy wirnika), które mogą się zmieniać na etapie realizacji inwestycji.
2. **Jednokrotna weryfikacja zgodności z MPZP:** Zamiast wielokrotnej weryfikacji zgodności inwestycji z MPZP na różnych etapach procesu administracyjnego, proponujemy, aby zgodność była oceniana jednorazowo, przed wydaniem pozwolenia na budowę. Obecnie plan jest weryfikowany przy wniosku o decyzję środowiskową, przed jej wydaniem oraz przy zgłoszeniu budowy lub pozwoleniu na budowę, co wydłuża cały proces.
3. **Wprowadzenie elastycznych przepisów dla terenów z ograniczoną dostępnością planów:** W sytuacjach, gdzie gminy nie posiadają uchwalonych MPZP, warto rozważyć wprowadzenie mechanizmów pozwalających na elastyczniejsze podejście do lokalizacji elektrowni wiatrowych. Może to obejmować wykorzystanie decyzji o warunkach zabudowy (WZ) w ograniczonym zakresie, gdy inwestycja jest zgodna z ogólnymi założeniami rozwoju regionu lub polityką klimatyczną kraju.
4. **Wsparcie dla gmin w tworzeniu MPZP:** W celu ułatwienia procesu planistycznego, zwłaszcza dla mniejszych gmin, warto rozważyć wprowadzenie wsparcia technicznego i finansowego dla samorządów, aby mogły sprawniej przygotowywać plany zagospodarowania przestrzennego w odpowiedzi na zapotrzebowanie inwestorów. Gminy często mają ograniczone zasoby, co wpływa na tempo uchwalania planów.

Konieczność efektywnych i dobrze ustrukturyzowanych społecznych konsultacji

Ze względu na zmniejszenie odległości od zabudowań, należy zwrócić uwagę na należyte przeprowadzenie konsultacji społecznych. Należyta strukturyzacja konsultacji społecznych jest istotna pod kątem połączenia efektywności i szybkości realizacji inwestycji z dbałością o zdrowie i komfort życia mieszkańców. Dlatego też należy zadbać o efektywny i transparentny sposób prowadzenia konsultacji, aby jak najszybciej znaleźć rozwiązania dla ewentualnych lokalnych konfliktów. W projekcie należy uwzględnić, oprócz samego dialogu z mieszkańcami, pojawienie się konieczności wypracowania porozumień, które mogą przełożyć się na zwiększenie kosztów inwestycji. Oczekiwania lokalnych społeczności mogą obejmować różnorodne formy rekompensat lub inwestycji w infrastrukturę lokalną (taką jak modernizacja dróg, budowa obiektów użyteczności publicznej, czy projekty ochrony środowiska), co zwiększa koszty okołoprojektowe. Inwestorzy muszą uwzględnić te potencjalne koszty, aby zmniejszyć opór mieszkańców wobec realizacji inwestycji w ich sąsiedztwie.

Dodatkowo, ważne jest wypracowanie szczegółowych ram prawnych i proceduralnych dotyczących konsultacji społecznych, które określałyby zarówno czas trwania tych konsultacji, jak i precyzowały, kto może brać w nich udział. Obecnie brak jednoznacznych przepisów regulujących, w jakim zakresie lokalna społeczność powinna mieć wpływ na decyzje dotyczące lokalizacji elektrowni wiatrowych, może prowadzić do sytuacji, w której pojedyncze grupy sąsiedzkie, nawet niewielkie, będą miały zbyt duży wpływ na proces decyzyjny, blokując inwestycje mające znaczenie dla całego regionu. Optymalnym rozwiązaniem byłoby ograniczenie zasięgu takich konsultacji do najbliższego sąsiedztwa planowanej inwestycji, co pozwoliłoby uniknąć niepotrzebnych przeciągających się sporów, a jednocześnie zagwarantować możliwość wyrażenia opinii tym, którzy są bezpośrednio dotknięci planami budowy wiatraków. Jednocześnie konieczne jest ustanowienie ram czasowych dla przeprowadzania konsultacji, aby proces ten nie stanowił narzędzia do przewlekłego blokowania inwestycji.

Konieczność uproszczenia procedur uzyskiwania pozwoleń i decyzji administracyjnych

Projekt ustawy nie przewiduje uproszczenia procedur związanych z uzyskiwaniem pozwoleń i decyzji administracyjnych, co sprawia, że proces inwestycyjny nadal pozostaje skomplikowany i czasochłonny. Mimo wprowadzenia przepisów dotyczących zmniejszenia minimalnych odległości wiatraków od zabudowań, wciąż brakuje istotnych ułatwień administracyjnych, które mogłyby znacząco przyspieszyć rozwój sektora energetyki wiatrowej.

Usprawnienie procesu inwestycyjnego powinno zostać uregulowane poprzez specjalne przepisy, analogicznie do rozwiązań zastosowanych w ustawie/specustawie dotyczącej ocen oddziaływania na środowisko (OOŚ) dla energetyki słonecznej (ESP). Konieczne jest dokonanie kompleksowego przeglądu istniejących regulacji prawnych związanych z energetyką wiatrową. Taki przegląd pozwoliłby zidentyfikować przeszkody administracyjne i stworzyć warunki do bardziej efektywnego i szybszego realizowania inwestycji, w tym projektów towarzyszących, takich jak infrastruktura drogowa czy energetyczna.

Regulacje dotyczące minimalnego progu zainteresowania w mechanizmie wirtualnego prosumenta dla lokalnych społeczności

W odniesieniu do obowiązku oferowania przez inwestora 10% energii elektrycznej wytworzonej przez farmy wiatrowe mieszkańcom gminy, zasadne jest wprowadzenie regulacji określającej minimalną liczbę osób zainteresowanych udziałem w takiej ofercie na zasadach prosumenta wirtualnego. Mechanizm wirtualnego prosumenta wymaga bowiem nie tylko odpowiednich zasobów technologicznych, ale także operacyjnego zaangażowania zarówno ze strony wytwórcy energii, jak i zobowiązanego sprzedawcy. Bez jasno określonych dolnych progów liczby

uczestników może się okazać, że zarządzanie takim systemem będzie nieproporcjonalnie obciążać inwestora, przy minimalnym zainteresowaniu ze strony lokalnych odbiorców.

Ustalanie minimalnego progu zainteresowania jest istotne, ponieważ z jednej strony pozwala realnie wspierać lokalne społeczności, oferując im dostęp do tańszej i bardziej ekologicznej energii, a z drugiej strony chroni wytwórców przed nadmiernymi obciążeniami administracyjnymi i operacyjnymi w sytuacjach, gdy zainteresowanie jest znikome. Wprowadzenie tych progów wprowadzi element racjonalności w procesie wdrażania rozwiązań prosumenckich i pomoże w uniknięciu sytuacji, w której farmy wiatrowe byłyby zmuszone do wprowadzenia skomplikowanych mechanizmów dystrybucji energii dla niewielkiej liczby odbiorców.

Dodatkowo, aby usprawnić ten proces i zachęcić do większego udziału mieszkańców, warto rozważyć wprowadzenie kampanii informacyjnych, które wyjaśnią korzyści płynące z bycia wirtualnym prosumentem oraz zasady działania takiego mechanizmu. Może to także wymagać stworzenia prostych narzędzi technologicznych, które ułatwią mieszkańcom przystąpienie do tego systemu, co jednocześnie mogłoby zwiększyć liczbę uczestników i pozwolić na osiągnięcie ustalonych minimalnych progów.

Ostatecznie, wprowadzenie dolnych progów zainteresowania stworzy równowagę między wspieraniem lokalnej społeczności a zapewnieniem, że systemy prosumenckie będą wdrażane w sposób efektywny, bez niepotrzebnych komplikacji dla inwestorów i sprzedawców energii.

Przesunięcie terminu wejścia w życie przepisów dotyczących CSIRE

Postulujemy przesunięcie terminu wejścia w życie przepisów dotyczących CSIRE. Ramy prawne do funkcjonowania CSIRE zostały stworzone na podstawie ustawy z dnia 20 maja 2021 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw, a kolejne zmiany w tym zakresie, w tym termin wejścia w życie, wprowadziła nowelizacja z dnia 28 lipca 2023 r. Obecnie przewiduje się, że przepisy dotyczące CSIRE zaczną obowiązywać od 1 lipca 2025 r., co oznacza, że od tego momentu wymiana danych między OSD a sprzedawcami energii elektrycznej będzie możliwa wyłącznie za pośrednictwem tego systemu.

Z perspektywy uczestników rynku energii, którzy mają szeroki zakres obowiązków związanych z dostosowaniem swoich systemów do CSIRE, termin ten jest zbyt krótki, aby w pełni przygotować się na jego wdrożenie bez zakłóceń. Wdrożenie tak zaawansowanego systemu wymaga czasu na integrację technologiczną, testy wydajności i dopasowanie operacyjne zarówno po stronie operatorów systemów dystrybucyjnych, jak i sprzedawców energii. Proces ten obejmuje również przygotowanie wewnętrznych systemów IT, przeszkolenie personelu oraz wdrożenie odpowiednich procedur operacyjnych. Aby zapewnić niezakłóconą obsługę uczestników detalicznego rynku energii elektrycznej po uruchomieniu CSIRE,

proponujemy przesunięcie terminu obowiązkowego przyłączenia do systemu co najmniej do końca III kwartału 2026 r.

Przesunięcie terminu pozwoli nie tylko na lepsze przygotowanie technologiczne i operacyjne, ale również na przeprowadzenie szczegółowych testów integracyjnych z OSD i spółkami obrotu oraz sprawdzenie procesów obsługi rynku detalicznego po pełnym uruchomieniu systemu. Warto również podkreślić, że system CSIRE będzie przetwarzał ogromne ilości danych, w tym danych wrażliwych klientów, co wymaga intensywnych testów w zakresie cyberbezpieczeństwa, aby zapewnić pełne bezpieczeństwo tych informacji.

Propozycja rozszerzenia zakresu stosowania cable pooling

Postulujemy wprowadzenie mechanizmu współdzielenia infrastruktury przyłączeniowej (tzw. cable pooling) dla instalacji OZE i magazynów energii, który umożliwi efektywniejsze wykorzystanie istniejących zasobów sieci elektroenergetycznej. Uwzględnić można dwa rodzaje współdzielenia: fizyczne, gdzie różne jednostki wytwórcze korzystają z jednego przyłącza, oraz wirtualne, gdzie instalacje mają oddzielne przyłącza, ale wspólny limit mocy oddawanej do sieci. Postulujemy wprowadzenie tego mechanizmu zarówno dla istniejących, jak i nowych instalacji, co mogłoby odblokować możliwości przyłączania nowych jednostek w miejscach, gdzie brakuje wolnych mocy przyłączeniowych.

Współdzielenie mocy przyłączeniowej może przyczynić się do lepszego bilansowania systemu elektroenergetycznego oraz optymalnego wykorzystania przyłączy, co zminimalizuje straty wynikające z niewykorzystanej mocy. Współdzielenie powinno oczywiście być neutralne względem systemów wsparcia dla OZE i nie wykluczać istniejących instalacji z możliwości korzystania z dotychczasowego wsparcia. Proponowane rozwiązanie ma także na celu zwiększenie elastyczności w przyłączaniu różnych technologii OZE, np. połączenia farm wiatrowych z instalacjami fotowoltaicznymi lub magazynami energii, co pozwoli na wyrównanie profilu produkcji energii.

Wprowadzenie takich mechanizmów mogłoby przyspieszyć rozwój OZE w Polsce i poprawić bezpieczeństwo pracy systemu elektroenergetycznego, jednocześnie ograniczając potrzebę budowy nowych przyłączy.

Podsumowanie

Pomimo złożonego stanowiska ZPP wobec części unijnych polityk klimatycznych oraz naszego wyraźnego postulatu, by dążyć do neutralności klimatycznej w sposób bardziej ostrożny, uwzględniając koszty transformacji energetycznej i specyfikę polskiej gospodarki, nie ulega wątpliwości, że transformacja w kierunku niskoemisyjnej energetyki i gospodarki jest nieunikniona. Co za tym idzie, Polska powinna więc przyspieszyć działania na rzecz rozwoju odnawialnych źródeł energii. Tym bardziej

doceniamy więc działania ustawodawcy mające na celu liberalizację przepisów i wsparcie rozwoju energetyki wiatrowej w Polsce i pozytywnie oceniamy projekt nowelizacji ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych. ZPP podkreśla, że wprowadzenie minimalnej odległości 500 metrów dla lokalizacji farm wiatrowych zamiast dotychczasowej zasady 10H może znacząco zwiększyć potencjał energetyczny kraju oraz przyczynić się do wzrostu PKB, powstania nowych miejsc pracy i dodatkowych wpływów dla samorządów. Zwracamy jednocześnie uwagę na konieczność uproszczenia procedur administracyjnych oraz skutecznych konsultacji społecznych, aby zminimalizować konflikty lokalne i usprawnić proces inwestycyjny. Dodatkowo, postulowane przez nas zmiany w zakresie przepisów dotyczących systemu CSIRE oraz mechanizmu współdzielenia infrastruktury przyłączeniowej mogą przyspieszyć rozwój odnawialnych źródeł energii i poprawić bezpieczeństwo energetyczne Polski.